

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת ויחי

הגיליון השבועי לכל יהודי 888

ט"ו בטבת התשס"ד
(9.1.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

כישרון: להפוך ניצחון לתבוסה

כשאויבינו יסכמו את הפרק הזה במאבק רב-השנים בינינו לבינם, יזקפו לעצמם ניצחון אדיר ומפתיע. אנחנו נוכל לספר לילדינו עוד פרק בסדרת האיווילות

אחת מבדיחות חלם מספרת על דג טורף שחדר לנהר המקומי וחיסל את הדגה. ירדו בני העיר לנהר, פרשו רשתות והצליחו ללכוד את הטורף. מכיוון שהיו אנשי חוק וסדר, הושיבו בית-דין וחרצו את דינו של הדג המפרפר ברשת — טביעה בנהר. ואכן, לקול תרועת הקהל השליכו את הדג אל המים...

כשאנו שומעים את תכנית ה'התנתקות' אי-אפשר שלא להיזכר בבדיחה זו, אלא שהפעם אנחנו משמשים בתפקיד חכמי חלם ואחרים צוחקים על גודל 'חכמתנו'. עומד ראש-הממשלה ומשלח איום כלפי ערביי יש"ע: אם תפסיקו את הטרור ותיכנסו למשא-ומתן על הקמת מדינה פלסטינית, נסכים לעקור יישובים ולתת לכם להקים מדינה עצמאית בהסכמה. והיה אם לא תפסיקו את הטרור, כי-אז נשלוף את נשק יום-הדין שבידינו -נעקור יישובים בלי הסכמתכם, נצא מהשטחים בלי רשותכם, ונאפשר לכם להקים מדינה עצמאית שלא בהסכמה.

התנתקנו. למה חזרנו?

מה לעשות, הקב"ה לא העניק לנו את מטעני החכמה של 'חכמי חלם' ועל-כן איננו מצליחים להבין את עומקה המופלא של תכנית ה'התנתקות'. לעומת זאת, מעט זיכרון יש לנו, ואנו זוכרים שכבר היינו בסיפור הזה. 'התנתקנו' מרצועת עזה, משכם, מג'נין ומרמאללה, ופתאום מצאנו את עצמנו מחדש בתוך הערים והסמטאות הללו, לא-דווקא בגלל הגעגועים העזים לקסבה של שכם.

כוחות צה"ל חזרו לתוך השטחים שכבר 'התנתקנו' מהם מסיבה אחת ויחידה — כי ה'התנתקות' גרמה לפריחתה של ממלכת טרור ורצח ולהקמתה של תשתית חבלנית שהמיטה עלינו אסון. כשאנחנו חוגגים את היציאה מהערים הערביות, חגגו המחבלים שבעתיים. כשאצלנו התמוגגו מחזון השלום, עסקו הם באיסוף נשק, באימון מרצחים, בניית תשתית טרור שעל ברכיה התחנכו מאות-אלפי ילדים.

בסוף לא נותרה לנו ברירה אלא לחזור לכל

אותם מקומות שמהם 'התנתקנו', ולעבור מסמטה לסמטה, מבית לבית וממנהרה למנהרה כדי להילחם בתשתית הרצחנית שקמה מתחת לאפנו, בגלל איווילתנו וקוצר ראייתנו. שלוש שנים של לחימה עקשנית, רוויה מסירות-נפש בלתי-רגילה מצד כוחות הביטחון, הביאו לידי הכנעתו היחסית של גל הטרור, שגבה מאיתנו מחיר דמים נורא כל-כך. והנה אך נוצרה תחושה של רגיעה ושקט, וכבר אנו שבים לרעיונות העוועים של נסיגות ו'התנתקות', ממש ככלב השב על קיאו.

לקום ולזעוק: לא! לא! לא!

חמור מכול הוא חוסר יכולתה של המנהיגות הנוכחית לנצח במערכה ולהנחיל תחושת הפסד לצד השני, בתקווה לצרוב בתודעתו כי הטרור והרצח אינו משתלם. שוב ושוב אנו מגיעים עד הניצחון עצמו, ובמרו-דינו הופכים את הקערה על פיה.

מה יישאר בתודעתו של האוייב אם תכנית ה'התנתקות' תצא חלילה אל הפועל? דבר אחד: הטרור משיג את מטרוותיו. עובדה, גל הטרור והרצח גרם לעקירתם של יישובים והביא להקמתה של מדינה פלסטינית, בלא שהם נאלצו לתת שום תמורה. הלוא זו בדיוק שאיפתם — להקים מדינה בחלק מהשטח, מבלי לוותר במאומה על תביעותיהם לשאר חלקי הארץ.

כשהם יסכמו את הפרק הזה במאבק רב-השנים בינינו לבינם, יזקפו לעצמם ניצחון אדיר ומפתיע. אנחנו נוכל לספר לילדינו עוד פרק בסדרת האיווילות. אחרי יותר משלוש שנים של מסירות-נפש מצד תושבי יש"ע, אחרי קרבנות רבים וכואבים כל-כך, ראש-הממשלה בא ונותן להם ולכולנו 'פרס' על העמידה האיתנה — עקירת יישובים ותכנית 'התנתקות'.

העם בישראל צריך לדעת שאין מדובר ביישובים וב'שטחים' בלבד. ה'התנתקות' הזאת טומנת בחובה סכנה נוראה לשלומנו של כל אחד מאיתנו. כל מי שחרד לשלום יקיריו, צריך לקום ולזעוק: לא! לא! לא!

יש חדש

קול החסידות

אוצר יקר של יהדות וחסידות מצוי בקצה מכשיר הטלפון שבביתכם. בעלות של שיחת בוק רגילה תוכלו להתחבר לקול החסידות ולבחור את השיעור הרצוי לכם, מתוך תפריט מגוון. יש כאן מאגר של שיחות קודש מהרבי מליובאוויטש, שיעורי חסידות והרצאות בשפות אחדות (עברית, יידיש, אנגלית) ועוד. טל' 02-5381111.

כינוס פוע"ה

ביום רביעי הקרוב, כ' בטבת, יהיה א"ה באולמי נוף ירושלים בשכונת בית-וגן בירושלים כינוס ארצי של מכון פוע"ה, שיעסוק בנושא: 'חידושים, לבטים ופתרונות בסוגיית לידה והנקה'. יישאו דברים הרבנים הראשיים לישראל בהווה ובעבר, פוסקי הלכה, ראשי-ישיבות ומומחים. הרשמה מראש חובה. טל' 02-6517171.

הפקות חדשות

הסופרת מנוחה פוקס מגישה עוד שלוש הפקות חדשות (וידאו ותקליטורי מחשב) בסדרת מי יודע? סבא הושע. נוסף על ההפקה הקודמת, חם וקר, יצאו-לאור עכשיו גם כולנו ידידים, זאת המשפחה שלי ובגד לי. הפקה חביבה ומושקעת לילדים בגיל הרך. בסדרת צוציקים וצוציקיות, בהפקת תהילה קרניאל, הופיעו שתי הפקות, אחת לבנים והשנייה לבנות. חגיגה מוזיקלית, שזורת תכנים ומסרים יהודיים. טל' 07-704120-1.

חדש במוזיקה

נועם הפקות מגישים את מלאכי השרת, תקליט חדש של אברמי רוט. כמו-כן הופיעו עוד שתי קלטות-שמע בסדרת חבורת מצוות: מס' 12 — במפרץ הפרסי, ו-13 — הקשר הסיני. טל' 02-5374144.

זמני השבוע

ניסית השבת	4:17	4:31	4:20	4:35	4:35	4:35
צאת השבת	5:32	5:34	5:32	5:35	5:39	5:31

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

יוסף מזמין למצרים ונותן כוח לצאת ממנה

למעלה מהעולם, לא פגמו טרדות העולם בדבקותו בקב"ה.

כוח לברר

מכאן גם נובע הקשר המיוחד של יוסף לגלות מצרים ולגאולה ממנה. הירידה למצרים באה על-ידי יוסף, שהזמין את אביו ואחיו לבוא למצרים, והוא גם נתן את הכוח לגאולה ממצרים, כפי שהוא מנבא לאחיו בפרשתנו: "ואלוקים פקוד יפקוד אתכם, והעלה אתכם מן הארץ הזאת".

מטרת הירידה למצרים הייתה כדי להוציא משם "רכוש גדול"; כלומר, לברר את ניצוצות הקדושה הטמונים במצרים. כאשר סיימו בני-ישראל את העבודה, באה הגאולה. כוח זה, לרדת למצרים ועם זה שלא לשקוע בטומאתה, אלא להפך, לגאול ממעמקיה את הניצוצות האלוניים — בא מיוסף הצדיק. לכן דווקא הוא שהבטיח את בשורת הגאולה, כי הוא הנותן לעם-ישראל כוח להשלים את עבודת הבירורים, ולהביא את הגאולה.

(לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 832)

עצרת כולל שני יגודים — מצד אחד הוא חג לעצמו, ומצד שני הוא נקרא שמיני-עצרת — המשך של חג-הסוכות.

אף יוסף כן: מצד אחד הוא המשך של יעקב, כי כאמור, עניינו להוריד לעולם את דרגתו הרוחנית של יעקב; ועם זה יש בו מעלה ייחודית עצמאית. עצם העובדה שהוא מסוגל להביא לידי גילוי את מדרגתו של יעקב מעידה על כוח מיוחד שיש ביוסף ועל מעלה מיוחדת שקיימת בו לעומת יעקב אביו.

למעלה מהבריאה

מעלה ייחודית זו באה לידי ביטוי במספר שמונה (שמיני-עצרת). המספר שבע מסמל את גדרי הבריאה, כפי שנבראה על-ידי הקב"ה בשבעה ימים, ואילו שמונה מייצג את האור האלוני שלמעלה מגדרי הבריאה.

זוהי דרגתו הרוחנית של יוסף הצדיק — "צדיק יסוד-עולם". הוא חי בתוך המולת העולם והיה משנה למלך מצרים, ובה בשעה עמד בדרגה רוחנית שלמעלה מגדרי העולם. ובעצם, דווקא משום שבמהותו העצמית היה

עקב אבינו, שפרשת השבוע מספרת על פטירתו, היה השלישי והאחרון באבות האומה. ממשיכו היה יוסף, שאף לו תפקיד מרכזי בבניינו של עם-ישראל. יוסף אינו נמנה עם האבות, אולם עניינו היה להביא לעולם את מהותם של האבות. וכך מבואר הפסוק "אלה תולדות יעקב — יוסף"; כלומר, יוסף הוא המוציא ומגלה ("תולדות") את עניינו של יעקב.

בוהר נאמר ששלושת האבות הם כנגד שלושת הרגלים: פסח כנגד אברהם (שנאמר בו "לושי ועשי עוגות"); שבועות כנגד יצחק (שבו נשמע קול השופר באילו של יצחק); וסוכות כנגד יעקב (שבו נאמר "ולמקנהו עשה סוכות"). הזוהר מוסיף, שחג שמיני-עצרת הוא כנגד יוסף, כי כשם שעל יוסף נאמר "אלה תולדות יעקב יוסף", שהוא המשכו של יעקב, כך שמיני-עצרת הוא המשכו של חג-הסוכות.

כוח מיוחד

ההשוואה הזאת של יוסף לשמיני-עצרת יכולה להמחיש את עניינו של יוסף. שמיני-

מן המעייין

נושא השבוע: המלך המשיח

מוכן ומזומן

"לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבוא שילה" (בראשית מט, י). ה'שבט', עטרתו של מלך המשיח — לא סר, והוא מוכן ומזומן לכל שעה. ביום שחרב בית-המקדש נולד הגואל. המניעה אינה אלא בנו, והגאולה תלויה במעשינו.

(שבט מוסר)

ילוד אישה

בכינוי 'שילה', שהפסוק קורא למשיח, מרומז שהמלך המשיח ייוולד משלייתה של אישה, ככל בשר-ודם.

(חתם סופר)

בלא מלחמה

בברכת יעקב ליהודה מצויות כל אותיות האלף-בית שבתורה, חוץ מהאות ז. לרמז כי מלך המשיח, אשר יקום מבניו של יהודה, לא יצטרך לנצח על-ידי כלי-זין — כלי-מלחמה.

(רבנו בח"י)

רב ומלך

משיח נקרא רב ונקרא מלך. ברוח חכמתו ילמד

אמרת השבוע

הפיקח מנצל

את ההזדמנות

האדמו"ר רבי אברהם-מרדכי מגור נתכבד לשאת דברים במסיבה לרגל מינויו של יהודי, תושב העיר, לתפקיד נכבד. פתח ואמר: "מצאנו שיעקב חלק כבוד ליוסף, ורש"י מסביר זאת בפתגם העממי — 'השועל, בשעה שהוא מקבל את השלטון על החיות, השתחוה לו'.

"ולכאורה, במה ייחודו של השועל, והלוא גם חיות אחרות מקבלות לעיתים את השלטון על בעלי-החיים? אלא השועל הפיקח מנצל את שעת-הכושר כראוי למלך, בעוד החיות האחרות מחמיצות את ההזדמנות".

וסיים הצדיק: "כשמעניקים לאדם מן השמים שעה של חסד, עליו להיות פיקח ולנצל את ההזדמנות".

את סודות התורה לכל ישראל, ונוסף על כך תהיה למשיח בחינה על-שכלית, שממנה לא יוכלו בני-ישראל לקבל באופן פנימי אלא בדרך 'מקיף', בבחינת 'מלך'.

(מאמרי אדמו"ר הזקן)

תוכחה לענווים

על משיח נאמר (ישעיה יא, ד): "והוכיח במישור לענווי ארץ". משיח-צדקנו יוכיח בתוכחת-מוסר את כל מי שמשתמש בענווה שלא במקומה ונמנע מלעורר את זולתו, באמרו, מי אני ומה אני שאוכל לומר דבר-מה ליהודי שני.

(לקוטי דיבורים)

בילוי הצפונות

משיח ילמד את פנימיות התורה לכל העם ואת טעמי המצוות שיתגלו לעתיד, כפי שנאמר (שיר-השירים א, ב) "ישקני מנשיות פיהו". ומפרש רש"י: "מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמיה ומסתור צפונותיה". בתחיית המתים יקומו משה רבנו וכל גדולי-העולם, ומשיח ילמד גם אותם.

(לקוטי תורה)

ביטוח ראייה

במעלה הרמהמונות, לא-הרחק מקברו של האדמו"ר הקודם מבלז, שוכן לו קבר שעל מצבתו חקוקות השורות האלה: "פ"נ הרה"ח ר' אליעזר-יוסף בן הרה"ח ר' יצחק הלוי לדברג זצ"ל. הרביץ תורה ברבים, למד וזחר בעל-פה למעלה מארבעת-אלפים פעם מסכתות ביצה וראש-השנה. נלב"ע בכ"ג בסיוון תשי"ד. תנצב"ה. בצוואתו כתב: כדאי לחרות זאת על המצבה, כדי שאולי גם הקורא יקבל עליו לעשות כן".

מה מסתתר מאחורי נוסח בלתי-שגרתי זה? ובכן, מעשה שהיה כך היה: ר' אליעזר-יוסף זה, יהודי חנוני ותוסס, תלמיד-חכם וחסיד, התגורר בבתי ורשה, ואת רוב עיתותיו הקדיש לתורה ולעבודת ה'. מדי יום ביומו מסר שיעור תורה בבית-הכנסת ואף חיבר ספר – 'אהבת השם' שמו – המבאר את מצוות אהבת ה' על-פי הסוד.

את פרנסתו מצא בחנות למכור מכשירי כתיבה ליד שער יפו. בחנות זו נוהג היה ר' אליעזר-יוסף גם מידה מרובה של הכנסת-אורחים. עובדים ושיבים, יגיעים מטורח הדרך ומחום השמש, היו נכנסים פנימה, והוא היה מוזג להם כוס מים צוננים להשיב את הנפש. אגב כך היה מחליף עם תלמידיו-החכמים שבהם דבריתורה ואילו באחזי פשוטי-העם היה משמיע דבר-תורה נאה לפרשת השבוע וכיוצא בזה.

יום אחד הופיע בחנות לקוח ממורמר: "ביקשתי נייר לבן וחלק ובמקומו ארות לי נייר אפור ומחוספס". יצא ר' אליעזר-יוסף החוצה עם גליל הנייר בידו, הביט בו לאור החמה ונוכח כי הצדק עם הקונה. התופעה חזרה ונשנתה. אר-אז הבין ר' אליעזר-יוסף כי ראייתו החלה להשתבש.

ביקור אצל רופא מומחה אישר את חששו. בדיקה יסודית של העיניים גילתה בעיה של ממש, שעל-פי טבע תהדיף ותלך. "יהיה עליך לעבור ניתוח מסובך", פסק הרופא, "ניתוח שמצד אחד יש סיכוי כי יציל את ראייתך, אך מצד שני יש בו סיכון לא-מועט כי תאבד בכלל את הראייה". על-אף הסיכון תמך הרופא בניתוח, שכן בלעדיו יתחלש הראייה בוודאות עד שתיעלם לגמרי.

חזר ר' אליעזר-יוסף לביתו ברוח נסערת. נכנס פנימה, הליט את פניו בין שתי כפות ידיו וזרם של דמעות

קולמוס הנפש

אחת השעות היפות ביותר בעולמה של חסידות חב"ד היא שעת 'רעווא דרעווי' (מנחה של שבת), כאשר הכול יושבים יחדיו ושרים בדבקות מניגוני ליובאוויטש, כהכנה למאמר החסידות שייאמר אחר-כך. זו שעה של התעלות-הרוח, וכל ניגון מוסיף נופך משלו לאווירה מיוחדת זו.

הניגון הוא חלק בלתי-נפרד מהווייתה של החסידות. יתרה מזו: הניגונים של כל ענף מענפי החסידות משקפים את רוחו ואת שיטתו בעבודת ה'. מי שיש לו התמצאות מספקת בגוניהם של ענפי החסידות, יוכל לקבוע לאיזו חצר שייך ניגון כלשהו, גם אם ישמע אותו בפעם הראשונה, כי הניגון מבטא את רוחה של החסידות.

מפתח כללי

אמר כ"ק אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש: "שלוש דרגות בניגון: ניגון 'שוטה' – שאינו אומר דבר ואינו מכוון למאומה; ניגון 'ממולא' – ניגון של חסידים הראשונים, המעורר לתשובה, להתבוננות, או לאהבת רעים; ניגון 'מכוון' – ניגון שחיבר או בחר אחד האדמו"רים והוא מכוון לעניינים שלמעלה".

והרבי מהר"ש מליובאוויטש אמר: "שלושה ניגונים הם: ניגון חזנים – על-אודות ניגון כזה אין אנו מדברים כלל; ניגון של תפילה – בא מתוך הכוונה בתפילה; ניגון חסידי – יוצר את הכוונה".

ביטויים מופלאים נאמרו על כוחו של הניגון. הנה מבחר אמרות: "ניגון חסידי והתוועדות חסידית – הם מלח ופלפל בעבודת החסיד". "לכל מנעול מפתח משלו, אולם בידי האומן מפתח כללי, שבו הוא יכול לפתוח את כל המנעולים; זוהי הנגינה". "כאשר מנגנים ניגון – ההתקשרות היא במחשבתו של הרבי". "בכוחו של הניגון לחלץ את האדם אף מן הבוץ העמוק ביותר". ורבנו הזקן בעל התניא אמר: "הלשון היא קולמוס הלב, והשיר – קולמוס הנפש".

יהודי סיפר לרבי הרש"ב מליובאוויטש, ששמע בשם הרב הקדוש ר' מענדל מקוצק, שזמירות מגביהות את האדם שלושה טפחים מהקרקע. הגיב הרבי: "הרי שצריכים לדעת לזמור; יש בחינה של 'וישרנה הפרות', ושירה זו ודאי שאינה מגביהה". ופעם אחת, בעת התוועדות עם הרבי הרש"ב, ניגנו המסובים ניגון. הם שרו במהירות ובחיפזון. נענה הרבי ואמר: "כשעומדים בעניין אחד וממהרים לעניין שני, הרי זה אחד בפה ואחד בלב; ומי התיך זאת?".

לכל חסיד ניגון משלו

בחסידות מייחסים חשיבות רבה גם לדרך השירה. באחרון של פסח אחד קרא הרבי הרש"ב לאחד הבחורים וביקשו לקבץ אליו את כל התלמידים היודעים פרק שירה ושישירו יחדיו, בניצוחו. הוא הורה להקפיד שהשירה תתנהל בדרך מסודרת, והסביר כי ניגון בכלל הוא עניין של יופי והוא מעורר את היופי שבנפש. "הסדר של הניגון הוא כליל יופי", אמר הרבי.

בנו, כ"ק אדמו"ר הרי"צ, הדגיש כמה פעמים שצריך ללמוד לשיר ניגון חסידי כראוי. לשיר אותו כפי שהוא, בלא 'סלסולים חזניים'. בכמה הזדמנויות ביקש לשיר את הניגונים במתינות ובלא חיפזון. הוא סיפר כי אביו הרש"ב העיר לחסיד ששר בקול רם: "השירה צריכה להיות בקול דממה דקה – כשהיא באופן של 'דממה', אזי היא גם 'דקה'..."

בימי-קדם היה לכל חסיד ניגון משלו ובו הרגיש עונג וערבות. כששר אותו – היה הניגון מנתק אותו מפשטותו ומרומם אותו ממצבו. היו חסידים שכאשר התלוונו ב'יחידות' על 'טמטום הלב' (קהות של הלב, שאינו מרגיש את האור האלוקי), זכו לעצה: לשיר ניגון בתפילה.

לאחר חצי שנה שב בשלישית אל הרופא, הפעם כדי לעבור את הניתוח שעליו המליץ. הניתוח בוצע ועיניו של ר' אליעזר-יוסף נחבשו לתקופת-מה, עד אשר יתאחו החתכים והפצע יגליד. מתח וחרדה אפפו את בני-המשפחה, ואילו רוחו של המנוח בעצמו הייתה טובה עליו.

יום אחד העז אחד הסועדים אותו לשאול, כיצד בשעה שהכול אכילי מתח ודאגה, מצליח הוא לשמור על שלווה-רוחו. השיב לו ר' אליעזר-יוסף: "ברור לך שגם אני חרד שמא אהיה סומא שעליו נאמר כי חשוב הוא כמת. מיותר להסביר כמה איני רוצה לאבד את כוח הראייה, שהרבה מצוות ויהודי מצווה תלויים בו. ואולם מן הרגע הראשון שבו נתוודעתי לחומרת מצבי הייתה עיקר דאגתי נתונה לעניין לימוד התורה.

"כששמעתי לראשונה את חוות דעת הרופא נחרדתי והתמלאתי צער עמוק. בימים שלאחר מכן התעשתי וחייקתי את עצמי באמונה ובביטחון בה'. לאחר בחינת המצב מכל צדדיו, חזרתי אל הרופא ושאלתי, בכמה זמן אפשר לדחות את הניתוח בלי להסתכן יתר על המידה. 'חצי שנה', פסק הרופא. ממנו שמתי את פעמי אל בית-הכנסת, בהחלטה נחושה להקדיש את ששת החודשים הבאים לשינון של מסכת או שתיים בגמרא, כדי שאם הניתוח ייכשל חלילה, אזכור מסכתות אלו על בוריין. וכך אמנם עשיתי. במשך תקופה זו שיניתי חזיר ושגן את המסכתות ביצה וראש-השנה ואני בקיא בהן עכשיו. התבין אפוא מדוע אינני שותף לחרדה האופפת את כולכם?..."

חלפו כמה שבועות והרופא בא לביתו של ר' אליעזר-יוסף להסיר את התחבושות מעיניו ולקבוע את תוצאות הניתוח. בעוד הסובבים ממלמלים פרקי תהילים ונושאים תחינה נרגשת לה' – הוסרו התחבושות והרופא הציץ לתוך שני האישונים המתרחבים. "אדוני רואה", קבע הרופא.

מאז והלאה ניצל ר' אליעזר-יוסף את שליטתו המושלמת במסכתות ביצה וראש-השנה כדי לשוב ולשגן על-פה בכל עת. עד ערוב ימיו הספיק לחזור ולסייע למעלה מארבעת-אלפים פעמים.

בצוואתו לבניו כתב ר' אליעזר-יוסף את המשפט הנ"ל, בהסבירו כי "אנשים יעברו ליד המצבה, יראו את המילים החקוקות עליה וסקרנותם תתעורר. אר-אז ישאלו וייענו כי פעם התגורר בעיר-הקדושה יהודי שאהב את התורה, ומאהבתו אותה חזר ושיגן שתי מסכתות בש"ס יותר מארבעת-אלפים פעמים".

חלפו כמה ימים ור' אליעזר-יוסף שב אל הרופא. ישב אצלו כמה שישב, נבדק שוב, ויצא משם כשחיוך דק נסוך על פניו. מבית הרופא פנה היישר אל בית-הכנסת, הוציא גמרא מארון הספרים והתיישב להגות בה. שישה חודשים רצופים בילה את רוב שעות היום כשראשו טמון בין דפי הגמרא ופיו אינו פוסק מלימוד.

פרץ מעיניו. בקול רועד סיפר לבני משפחתו את דברי הרופא. "אם לא אנותח, אאבד בוודאות את הראייה. ואם אנותח, גם אז מסתכן אני באבדן ראייתי. ותורה מה תהא עליה? האומנם נגזר עלי שלא אוכל עוד לעיין בספר, להתעמק בסוגיה, ולקיים מצוות תלמוד-תורה השקולה כנגד כל המצוות?!", התייסר.

בשעת מתן התורה לא היה הגילוי האלוקי אלא לפי שעה, אבל בימות המשיח יהיה גילוי אלקותו לעד ולעולמי עולמים בלי הפסק. בזמן הגלות צריך עמל ויגיעה רבה לקבוע בליבו השמחה האמתית בה, מה שאין כן לימות המשיח" (תורה אור ויחי נח, א)

נציפייה לנאורה

כל יום ויום-הזיכרון שלו

הרב שפירא: להנציח את זכר הצדיקים

של הצדיקים, שמקצתם היו מפורסמים מאוד בזמנם, אך כיום מעטים יודעים עליהם.

ביקש שישתכח

לדוגמה הוא מציין את בנו של הבעש"ט, רבי צבי הירש מפינסק, ואת נכד הבעש"ט, רבי אהרן מטיטוב, שהיו צדיקים קדושי-עליון וכיום אינם מוכרים עוד. "לפחות בכל מה שנוגע לרבי אהרן מטיטוב", אומר הרב שפירא בחיוך, "האשם העיקרי בשכחת שמו הוא הוא-עצמו, שכן רגיל היה לשאת תפילה מיוחדת לה' שישתכח מלב הבריות. פעם אחת, כשרעבו בני-ביתו ללחם ותושבי עירו התעוררו

במים אלו השלים הרב אהרן שפירא, רבה של פרדס-כץ בבני-ברק, מפעל ספרותי ייחודי, המכונה 'ימי זיכרון'. זו סדרת ספרים בת שנים-עשר כרכים, כך לכל אחד ואחד מחודשי השנה, המקיפים את ימי הסתלקותם מן העולם של כאלף ומאתיים מגדולי החסידות, מהבעש"ט ועד צדיקי זמננו. תאריך הפטירה הוא אולי הגורם המזמין, אך סביבו מרוכז בסדרה עושר רב של מידע היסטורי על תולדות הצדיק, על משפחתו וצאצאיו, על קהילתו, על מנהגיו, קצת סיפורים עליו ולקט קצר מתורתו.

הרב שפירא הוא דמות סגונית ורב-תאנפין. גדול בתורה ובהלכה, איש נעים-הליכות ופה מפיץ מרגליות, שרבים שותים בצמא את דבריו ורואים בו אדמו"ר לעצמו. הוא נחשב נאמן-ביתם של רבים מהאדמו"רים וגדולי התורה בבני-ברק ומחוצה לה, ועם זה מקובל ואהוב מאוד על פשוטי-העם בפרדס-כץ. סכסוכים ומריבות המגיעים אל שולחנו באים לקיצם לאחר פסקתו.

עבודת נמלים

הספר האחרון בסדרה מרכז את ימי ההסתלקות החלים בחודש זה, טבת. בסך-הכול נסתלקו החודש כמאה ושלושים צדיקים. בשבת זו, למשל, ט"ז בטבת, הסתלקו מהעולם הצדיקים רבי צבי-הירש מדרהוביץ', רבי שמריה-רח מבבוריסק, רבי אלעזר מגלאגוב ורבי מרדכי-שרגא מביאן.

יש כאן עבודת נמלים של ליקוט מידע רב וחיבור פרט לפרט, מתוך אלפי ספרים ומסמכים. העבודה הממשית עצמה נמשכה כעשר שנים. על-ידי שימור ימי ההסתלקות הרב שפירא מבקש להנציח את זכרם

לגייס למענו כסף, ניגש אל מזוזת חדרו, הניח עליה את ידו והתחנן שייחמל לו 'עונו'. ואמנם, שוב נשתכח מלב כול'. גם סיפור זה מופיע בספר.

עבודתו של הרב שפירא השלימה פעמים רבות פרטים חסרים ובלתי-ידועים. למשל, לרבי לוי-יצחק מברדיצ'ב היה חתן, שכל הידוע עליו הוא כי שמו היה רבי אליעזר-ליפא, אך איש לא ידע את שורש משפחתו. באחד הספרים הנדירים מצא הרב שפירא משפט צדדי הפותר את החידה – אביו היה רבי יוסף-יואל הלפרין, תלמיד הבעש"ט.

נחת-רוח בעולמות העליונים

סדרת הספרים 'ימי זיכרון' זוכה לעלות על 'שולחנות מלכים': 'הרבי מליובאוויטש עורדני נמרצות להתמיד במפעל זה. הרבי מבוהוש החזיק את הספרים על שולחנו, דרך-קבע. אחד מגדולי האדמו"רים שליט"א אמר לי כי בעבודתי זכיתי לגרום נחת-רוח לצדיקים בעולמות העליונים'.

אגב, אותו אדמו"ר מצא באחד הספרים דבר-תורה שהביא הרב שפירא מפי אחד הצדיקים בשושלת שלו. הוא הגיב: "קשה לי להאמין שהוא אכן אמר זאת, שכן מקובלני מבית אבא כי צדיק זה דאג שלא להותיר אחריו שום דבר-תורה מודפס". הרב שפירא הראה לו את המקור – 'הסכמה' לספר שנתן הצדיק, ומתוכה נשאב דבר-התורה שלו.

המקום יודאיקה שלך
 לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפוניות מתקבלות בין השעות 18:00-10:00 ונשלחות באותו יום

טל' 1-700-704120

פִּינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

עמידה ב'מודים דרבנן'

שאלה: האם הציבור חייב לעמוד בענייני 'מודים דרבנן'?

תשובה: בתלמוד ירושלמי נאמר, שכאשר שליח הציבור מגיע ל'מודים', על הציבור לשחות איתו יחד. שיעור ההשתחויה, לפי רוב הפוסקים, עד שיבלטו חוליות השדרה, כשיעור שאר השחיות שבתפילת שמונה-עשרה (בתחילת ובסוף ברכת 'אבות' וברכת 'מודים', וכשפוסעים אחורנית לפני 'עושה שלום').

מכיוון שחייבים להשתחוות, כתב בשו"ת יחווה-דעת שחייבים לעמוד, שהרי 'אין השתחויה אלא מעומד', וראייתו מדין הנוסע בעגלה או ברכב, שאינו יכול לעמוד בתפילת שמונה-עשרה, שעליו להשתדל לעמוד לפחות במקומות שמשתחוים, כדי שיעשה זאת מעומד.

הספרדים נוהרים בזה. בין האשכנזים רבים עומדים, ויש שאינם עומדים. על אלה אפשר היה ללמד זכות, שהם סומכים על דעת ה'בית-חדש' וסיעתו, שאין חובה

להשתחוות ממש, אלא רק לכופף את הראש מעט, מכיוון שהציבור כבר התפלל תפילת-לחש ואינו משתחוה אלא כדי שייראו שותפים ל'מודים' של שליח-הציבור (זאת אף שההלכה נפסקה שלא כדעה זו).

אבל מכיוון שעיקר השחיה ב'מודים' (החשובה כאמירת 'מודים' עצמה) היא כדי 'שלא יהיה נראה ככופר במי שחבריו משתחוים לו', מסתבר שאם מקצת המתפללים במניין זה עומדים ושוחים שחיה מלאה כפי הנדרש, הרי מי שאינם עושים כך אינם נוהגים כדן גם לשיטה האמורה. ולכן, לפחות, בכל מקום שמקצת המתפללים שוחים כדן, אין כל היתר לנהוג אחרת (אלא מי שהוא אקן או חולה וכדומה).

מקורות: ברכות כא,ב ובפירש"י, תוס' והרא"ש. שם כח,ב. ירושלמי שם פ"א ה"ה. רמב"ם הל' תפלה פ"ט ה"ד וה"ב. טוש"ע או"ח סימנים: צד ס"ה, קט ס"א, קיג ס"ד-ה, שו"ע אדמו"ר-הזקן שם ס"ד, משגיב וביה"ל שם. ס"י קכז ס"א, ב"י, ב"ח, מג"א, א"ר, מקור-חיים, שו"ע אדה"ז ותהלה לדוד שם. שו"ת יחווה דעת ח"ה סי' יא (ועסי' צד סוס"ז, וצ"ע). אשי ישראל כ"ב.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשווה לכול נפש מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 03-9606120